

Sygn. akt II PK 151/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa T.R.
przeciwko Zespołowi Kształcenia i Wychowania w S.
o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne i przywrócenie do pracy oraz
zadośćuczynienie za mobbing,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt VII Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 15 grudnia 2017 r. oddalił apelację powódki T.R. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 maja 2017 r., oddalającego jej powództwo przeciwko pozwanemu Zespołowi Kształcenia i Wychowania w S. o przywrócenie do pracy i zapłatę kwoty 16.200 zł tytułem zadośćuczynienia za rozstrój zdrowia wskutek mobbingu.

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że pozwany prawidłowo rozwiązał z powódką, jako nauczycielem mianowanym, stosunek pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (obecnie jednolity

tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 967 ze zm.), wskazując na zmiany planu organizacji szkoły uniemożliwiające dalsze zatrudnianie powódki w pełnym wymiarze zajęć oraz nie naruszył art. 41 k.p., ponieważ przepis ten nie znajduje zastosowania wobec nauczycieli mianowanych. Uznano także, że powódka nie wykazała, aby pozwany dopuścił się mobbingu i dlatego zbędne było przeprowadzanie dowodów co do stanu jej zdrowia.

Powódka w całości zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia w całości zaskarżonego wyroku. W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 41 k.p. w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela bowiem dla wyłączenia ochrony z art. 41 k.p. konieczne jest zaistnienie przyczyn wskazanych w Karcie Nauczyciela, których pozwany nie wykazał oraz naruszenie przepisów postępowania ze względu, iż uchybienie to miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., przez nierozważenie wszechstronnie zebranego w sprawie materiału w szczególności określenia rzeczywistych przyczyn wypowiedzenia powódce stosunku pracy, jakimi nie były wskazane w wypowiedzeniu zmiany organizacyjne powodujące zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmiany planu nauczania uniemożliwiające dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, ale wskazane w toku postępowania normy etyczne i moralne, których nie przestrzegała powódka.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego „odnośnie do stosowania ochrony pracowników przed wypowiedzeniem wyrażonej w art. 41 k.p., a wypowiedzaniem stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela w związku z art. 5 k.p. i art. 18 k.p.” oraz czy w przypadku braku istnienia podstaw wskazanych w powyższym przepisie należy do ochrony stosunku pracy nauczyciela stosować przepisy Kodeksu pracy dotyczące ochrony pracownika. Wykładnia powyższych przepisów budzi poważne wątpliwości i wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, w tym w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Rozstrzygnięcie tego zagadnienia prawnego pozwoli „na ujednolicenie orzecznictwa oraz udzielenie odpowiedzi na kwestię jaka ochrona stosunku pracy przysługuje nauczycielom

mianowanym w przypadku usprawiedliwionej nieobecności w pracy i czy Karta Nauczyciela wyłącza w tym zakresie stosowanie przepisów Kodeksu pracy”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniosł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie we wniosku przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego powinno

odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 23/2018, LEX nr 2508110), ale powinno być istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega rzeczywistemu badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Realizacja wskazanej wyżej przesłanki nie polega jedynie na sformułowaniu problemu prawnego bazującego na przepisach wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej. Konieczne jest przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, ale także wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, opartych na poczynionych w sprawie jednoznacznych i stabilnych ustaleniach faktycznych wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2017 r., I CSK 175/17, LEX nr 2372560). Ponadto istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia

2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Na podstawie powyższych wywodów należy stwierdzić, że przedstawione w skardze kasacyjnej „zagadnienie” nie spełnia wymogów przewidzianych dla tej przesłanki przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Po pierwsze, kwestia w nim przedstawiona nie koresponduje z ustaleniami faktycznymi, którymi Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany, a z których wynika, że do rozwiązania stosunku pracy skarżącej doszło na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela. Po drugie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że materia uregulowaną w Karcie Nauczyciela w sposób wyczerpujący (całościowy) jest między innymi kwestia sposobów i trybu rozwiązania (zmiany) stosunku pracy nauczyciela mianowanego, co wyłącza w tym przypadku stosowanie art. 41 k.p., zgodnie z którym pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę w czasie urlopu pracownika, a także w czasie innej usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, jeżeli nie upłynął jeszcze okres uprawniający do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia oraz art. 42 k.p. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., I PZP 4/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 89; Monitor Prawa Pracy 2008 nr 12, z glosą I. Sawy oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., III PK 80/15, LEX nr 2023930 i z dnia 11 kwietnia 2001 r., I PKN 343/00, OSNP 2003 nr 2, poz. 340; a także uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 r., I PZP 1/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 270) oraz zakazu wynikającego z art. 39 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2013 r., III PK 37/12, LEX nr 1511061). W myśl przedstawionej reguły do nauczycielskiego stosunku pracy mają natomiast zastosowanie instytucje przewidziane w art. 38 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2014 r., II PK 12/14, LEX nr 1621334 czy z dnia 21 października 2003 r., I PK 519/02, OSNP 2004 nr 19, poz. 337) oraz art. 177 § 1 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2010 r., II PK 85/10, LEX nr 687021). Oznacza to, że art. 41 k.p. nie znajduje w ogóle zastosowania do rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem mianowanym, a nie tylko w razie zaistnienia przyczyn wskazanych w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela i nie jest dopuszczalne jego zastosowanie ani na podstawie art. 5 k.p., ani art. 91c Karty

Nauczyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2001 r., I PKN 215/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 482 oraz z dnia 17 grudnia 2001 r., I PKN 752/00, OSNP 2003 nr 24, poz. 592). Również w wyroku z dnia 4 listopada 2014 r., II PK 17/14 (OSNP 2016 nr 4, poz. 44), Sąd Najwyższy przyjął, że do rozwiązania stosunku pracy z mianowanym nauczycielem na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 Karty Nauczyciela nie ma zastosowanie art. 41 k.p., a powyższa argumentacja w zakresie braku możliwości zastosowania normy ochronnej z art. 41 k.p. do nauczycielskich stosunków pracy z mianowania została w sposób wyczerpujący przedstawiona w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., I PZP 4/06, czego zdaje się nie dostrzegać skarżąca, a nie tylko odnośnie do możliwości rozwiązania stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela.

Podsumowując powyższe przypomnieć trzeba, że istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ skarżąca nie wykazała, że zachodzi potrzeba rozpoznania wniesionej przez nią skargi, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 k.p.c.